

KUNTALIITTO

Varatoimitusjohtaja Timo Reina
Johtaja Jarkko Huovinen
Liikenneasiantuntija Johanna Vilkuna

Esteettömien autopaikkojen riittävyys ja oikeanlainen käyttö

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom voi myöntää tieliikennelain mukaan liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen vaikeasti liikkumisesteiselle henkilölle tai vaikeasti liikkumisesteisen henkilön kuljettamiseen, mikäli liikkumisesteisellä henkilöllä on näkövamma tai liikuntavamma. Invalidiliittoon tulee säännöllisesti yhteydenottoja eri puolelta Suomea esteettömien autopaikkojen riittävyyteen ja käyttöön liittyvistä haasteista.

Valtioneuvoston asetuksessa rakennuksen esteettömyydestä (241/2017) määrätään autopaikkoihin liittyen seuraavasti:

” Jos rakennusta varten on autopaikkoja, niistä riittävän määrän, kuitenkin vähintään yhden, on oltava tarkoitettu liikkumis- ja toimimisesteisen henkilön käyttöön. Tällaisen autopaikan on oltava vähintään 3 600 millimetriä leveä ja vähintään 5 000 millimetriä pitkä ja se on merkittävä liikkumisesteisen henkilön tunnuksella. Tässä momentissa säädetty ei koske omakotitaloa, paritaloa eikä kaupunkipientalaa.”

Ympäristöministeriön ohjeessa rakennuksen esteettömyydestä, ohjeistetaan esteettömien autopaikkojen lukumäärästä näin:

” Esteettömien autopaikkojen lukumäärästä on yleensä määrätty asemakaavassa. Määrän mitoitusohjeita on esimerkiksi RT-ohjekorteissa.”

RT-kortissa 98-11235 Pysäköintialueet ohjeistetaan liikkumisesteisille varattavien autopaikkojen lukumäärästä seuraavasti:

” Liikkumisesteisille varattujen autopaikkojen määrästä määrätään yleensä asemakaavassa. Mikäli kaavamääräyksiä ei ole, autopaikkamäärä voidaan laskea seuraavasti:

- 2 liikkumisesteisille varattua autopaikkaa 50 autopaikkaa kohti, sen jälkeen yksi paikka lisää kutakin alkavaa 50 autopaikkaa kohti.”

Invalidiliitto kartoitti keväällä 2020 ihmisten kokemuksia esteettömien autopaikkojen toimivuudesta. Keskeisinä ongelmina tässä selvityksessä tuli esiin, että paikkoja on liian vähän. Lisäksi esteettömiä autopaikkoja käytetään väärin; pysäköidään ilman, että pysäköijällä olisi siihen oikeutettua lupaa, autopaikat on voitu ottaa lumen varastointipaikoiksi, pyörätelineille tai marjanmyyjille.

Erytishaasteena liikkumisesteisille ihmisille on muodostunut yksityisten pysäköintipaikkojen lisääntyminen myös julkisissa palveluissa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että liikkumisesteisen pysäköintitunnusta ei ko. alueilla pystytä hyödyntämään vaan luvan haltijan tulee maksaa pysäköintimaksu sekä noudattaa pysäköintipaikalle säädettyä aikarajaa. Tämä aikarajan noudattaminen voi muodostua erityisen hankalaksi johtuen asiointipaikan tilanteesta (ruuhkat, jonot) tai vammaisen ihmisen liikkumistavasta erilaisin apuvälinein tai saattajan turvin.

Esteettömien autopaikkojen osalta on tullut esiin myös esteettömyyshaasteita. Ko. paikka voi sijaita esimerkiksi rinteessä tai kaltevilla katualueella. Lisäksi esiin on tullut, että esteettömän autopaikan vieressä

on korkeat katukivetykset. Nämä seikat vaikeuttavat autoon siirtymisiä sekä apuvälineiden käsittelyä. Yksityisissä pysäköintipaikoissa maksuautomaatit ja pysäköintihallista poistumisen lippuautomaatit voivat olla korkeutensa vuoksi hankalia käyttää ihmiselle, joka liikkuu pyörätuolilla.

Invalidiliitto ehdottaa, että Kuntaliitto muistuttaisi kuntia esteettömien autopaikkojen merkityksestä liikkumisesteisten ihmisten yhdenvertaisen liikkumisen turvaamiseksi. Tätä tukisi kunnissa tehtävät esteettömyyssuunnitelmat, riittävä määrä esteettömiä autopaikkoja ja niiden asianmukainen valvonta. Tieto kunnassa olevista esteettömistä autopaikoista tulisi olla koottuna ja helposti käyttäjien löydettävissä. Yhtenä vaihtoehtona tähän on Autoliitto ry:n kehittämä sovellus, joka on yksi vaihtoehto, jonka avulla kunnat voivat jakaa tietoa esteettömistä autopaikoista.

Invalidiliiton tavoitteena on turvata vammaisille ihmisille yhdenvertainen oikeus liikkumiseen. Asianmukaiset pysäköintimahdollisuudet tukevat osaltaan tämän tavoitteen toteuttamista. YK:n vammaissopimuksen 20 artikla edellyttää sopimusosapuolelta toimia, joilla varmistetaan vammaisille henkilöille mahdollisimman itsenäinen henkilökohtainen liikkuminen. Lisäksi yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukainen positiivinen erityiskohtelu tukee tavoitetta vammaisten ihmisten toimivien liikkumisympäristöjen edistämisestä.

Helsinki 29.10.2020

Laura Andersson
Yhteiskuntasuhdejohtaja

Terhi Jussila
Järjestöjohtaja

Lisätietoja: Riitta Saksanen, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija, riitta.saksanen@invalidiliitto.fi
Ari Kurppa, esteettömyysasiantuntija, ari.kurppa@invalidiliitto.fi